

Carta de la Junta de l'ACCC a l'alcalde de Barcelona sobre el possible enderrocament de Vil·la Urània

Fem pública la resposta de l'ajuntament

Davant el possible enderrocament de Vil·la Urània, la casa que Comas i Solà va llegar a l'Ajuntament de la capital catalana «con destino a Observatorio popular, Grupo Escolar o institución cultural que se juzgue conveniente, deseando que se conserven en la finca, diplomas, medallas, objetos artísticos y científicos y demás recuerdos del testador», segons diu el testament i segons va informar l'expresidenta de l'ACCC Mercè Piqueras al seu bloc (lectoracorrent.blogspot.com), la Junta de l'ACCC va decidir enviar la següent carta adreçada al Sr. Xavier Trias, Alcalde de Barcelona. Finalment l'enderrocament no es va produir.

Barcelona, 7 de maig de 2012

Benvolgut Sr. Xavier Trias,

El 3 de maig ens vam assabentar per una sòcia que el següent dilluns 7 de maig s'enderrocaria la Vil·la Urània, que fou la casa-observatori de Josep Comas i Solà, prolífic astrònom i divulgador de la ciència de la ciutat de Barcelona. Està situada al número 29 del carrer Saragossa.

L'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) s'adhereix a les entitats que DEMANEN:

- *Que es paralitzi l'enderroc de Vil·la Urània.*
- *Que es convoqui a les entitats sensibilitzades amb l'espai de Vil·la Urània, per recollir propostes.*
- *Que es presenti un pla d'usos consensuat, en la mesura del possible, i coherent amb el llegat de Comas i Solà.*
- *Que l'Ajuntament tingui cura de l'espai i no permeti que es deteriori.*

Cordialment,

La Junta de l'ACCC

Vil·la Urània vista des del carrer Saragossa (foto: Mercè Piqueras)

Al següent enllaç podeu llegir la resposta del ajuntament: <http://bit.ly/LalHnT>

El concurs «Il·lustraciència» ja té guanyadors

Primera edició del certamen internacional d'il·lustració científica de l'ACCC

Art científic en imatges. Aquest mes s'han fet públics els guanyadors del concurs que la passada tardor va engegar sobre l'il·lustració científica.

El primer premi, dotat amb 300 euros, s'atorga a Mafalda Paiva per l'obra «*Thaumetopea pityiocampa*». El segon premi, dotat amb 250 euros, s'atorga a Pedro Salgado per «*Zeus faber*». El premi del públic va ser per a Lucia Antunes per «*Plant as habitat*». Tots tres guanyadors rebran a més un diploma acreditatiu.

«Thaumetopea Pitiocampa», de Mafalda Paiva

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

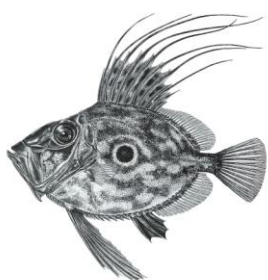
L'ACCC és membre de: World Federation of Science Journalists

European Union of Science Journalists' Associations

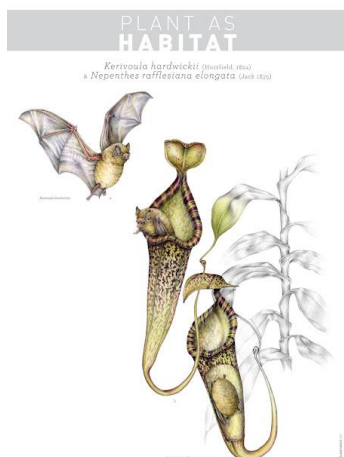
EUSJA

Federació d'Organitzacions Catalanes
Internacionalment Reconegudes

PEDE CALO Zeus Faber 1794-1810/1811 PEDRO SALGADO 1833

«Zeus Faber», de Pedro Salgado

«Plant as habitat», de Lucia Antunes

L'organització es va mostrar satisfeta per l'alt número de participacions, 75, i per la presència de concursants estrangers, especialment d'Amèrica. El jurat va destacar el bon nivell de la majoria dels participants que no va posar fàcil l'elecció dels guanyadors.

Exposició i nova edició

L'ACCC prepara una mostra amb una selecció de les il·lustracions participants que la propera tardor acollirà la Biblioteca Sagrada Família de Barcelona. A més, s'està preparant ja la segona edició d'aquest certamen.

En trobareu més informació en el [bloc del concurs](http://il·lustraciencia.blogspot.com.es/): <http://il·lustraciencia.blogspot.com.es/>

Convocat el Concurs de Cartells de la Setmana de la Ciència 2012, dedicada a l'energia sostenible, l'envelliment i la neurociència

El termini de lliurament d'originals conclou el proper 16 de juliol

La Fundació Institució Catalana de Suport a la Recerca, entitat adscrita a la Secretaria d'Universitats i Recerca, ha convocat una nova edició del Concurs de Cartells de la Setmana de la Ciència, que se celebrarà del 16 al 25 de novembre de 2012. Enguany, la 17a edició de la Setmana (SC'12), estarà dedicada a l'energia sostenible, l'envelliment i la neurociència i els cartells hauran de reflectir alguna d'aquestes temàtiques.

El termini de lliurament dels originals finalitza el proper 16 de juliol. Els originals (DIN A3 ampliable a DIN A2, en suport rígid i aptes per a impressió a quatre tintes) hauran d'incloure un text específic i el logotip de l'SC'12 i el de les entitats organitzadores, on també es poden consultar les bases del concurs. El guanyador del concurs serà premiat amb 1000 euros.

Cartell de la passada edició obra de Jordi Dobón i Andrés (imatge: fundaciorecerca.cat)

Tradicionalment, la Setmana de la Ciència a Catalunya, organitzada per la Fundació Institució Catalana de Suport a la Recerca, basa la seva imatge en un cartell seleccionat a través d'un concurs obert a tota la societat. De les seves 17 edicions, 15 han comptat amb aquest concurs per triar-ne la imatge, al qual s'han presentat més de 700 cartells en el decurs d'aquests anys.

Més informació al web:

fundaciorecerca.cat/setmanaciencia

Els cartells s'hauran de lliurar a l'adreça:

Fundació Institució Catalana de Suport a la Recerca
Pg. Lluís Companys, 23
08010 Barcelona
Tel. 93 268 77 00

Miquel Porta: «El DDT, prohibit fa més de trenta anys, el detectem en més del 80% de la població sana»

El catedràtic de Salut Pública de la UAB va impartir la conferència «La impregnació corporal per compostos tòxics: salut, cultura i societat»

Rubén Permuy (ACCC). Vaques boges, pinsos amb dioxines, olis amb toxines... Som conscients de la quantitat de productes tòxics que poden arribar a formar part de la nostra alimentació o impregnar el nostre ambient? Malgrat el volum d'informació sobre aquest tema que podem llegir als mitjans de comunicació, o en altres fonts, sembla ser que potser no ho som. Aquesta és una de les conclusions que podem extreure de l'exposició que va fer Miquel Porta a l'Ateneu Barcelonès.

El passat 2 de maig, el catedràtic de Salut Pública de la UAB va explicar que determinats compostos tòxics passen a formar part de molts productes de la cadena alimentària, com testimonien els estudis científics i controls sanitaris. Aquesta situació no passa desapercebuda pels mitjans generalistes, ja que moltes de les informacions sobre tòxics han protagonitzat moltes pàgines dels diaris.

El moderador Michele Catanzaro, a l'esquerra, acompanyat de Miquel Porta, a la dreta de la fotografia (foto: Rubén Permuy)

Evidències públiques

El professor va repassar algunes de les crisis alimentàries publicades a la premsa per a fer constar alguns exemples d'aquesta problemàtica. La contaminació de productes agrícoles causada per olis de tallers mecànics, a una granja de Bèlgica al gener de 1999, van ser alguns dels exemples que Porta va explicar. «De manera fraudulenta han donat oli industrial carregat de PCB [policlorur de bifenil], i dioxines a porcs de granges catalanes. Això ha anat a judici», va comentar Porta mentre repassava aquests exemples. «O els Països Baixos, que van haver de tancar 140 granges per trobar-hi dioxines. Això [la contaminació del ramat per toxines] es va escampar a altres països», va indicar el ponent.

Els controls de les administracions públiques i empreses són necessaris ja que, «moltes de les polítiques dels ministeris, comunitats autònomes, ajuntaments i empreses contribueixen a millorar la situació», segons va apuntar el conferenciant.

I tots els casos de contaminació alimentària surten als mitjans de comunicació? Segons Porta, a vegades la premsa «decideix que sobre aquests temes no es parla».

Conseqüències i reaccions

«Encara hi ha algun ciutadà occidental que es pugui sorprendre davant d'aquests casos?». El catedràtic va llençar aquesta pregunta oberta al públic present a l'auditori de l'Ateneu. «La gent a vegades et diu: "Això no pot ser"». Porta va afirmar que a vegades la gent es mostra incrèdula davant d'aquests fets. Per a l'investigador, les reaccions de perplexitat, rebuig o fins i tot por, per part de la població, són naturals.

El professor de l'Autònoma va repassar els efectes que tenen aquests tòxics en la població. No

L'ACCC és membre de: World Federation of Science Journalists

European Union of Science Journalists' Associations

EUSJA

Federació d'Organitzacions Catalanes
Internacionalment Reconegudes

és un fet aïllat que aquestes substàncies es detectin en bona part dels individus analitzats. «El DDT, prohibit fa més de trenta anys, el detectem en més del 80% de la població catalana sana», va afegir.

I quines són les conseqüències de la presència d'aquestes toxines? Segons va incidir Porta, moltes d'aquestes substàncies tenen una relació clara en la incidència de determinades malalties. Aquest resultat afavoreix l'aparició d'algunes malalties en etapes joves de la vida, com és el cas de determinats càncers o la diabetis juvenil, segons va informar.

Per a l'investigador de salut pública la reacció davant aquest problema ha de ser social, no individual. «Malgrat tot, no podem renunciar a dialogar sobre qüestions tan sensibles com aquestes [...] Quants casos de diabetis juvenils estem disposats a suportar?». D'aquesta manera el conferenciant va invitar a la necessària, potser imprescindible, reflexió social.

Al següent enllaç hi ha un reportatge en vídeo de l'acte: <http://bit.ly/Krg6fB>

Hi ha més informació sobre la temàtica i sobre el cicle al següent enllaç: <http://bit.ly/JsoBD1>

Beques per a participar al XV Seminari Internacional de Periodisme i Medi Ambient a Còrdova

Oferta només per als socis i sòcies de l'ACCC

Del 26 al 28 de setembre de 2012 tindrà lloc el XV Seminari Internacional de Periodisme i Medi Ambient (SIPMA) a Còrdova. L'ACCC disposa de beques per als seus associats que permetran la inscripció al seminari per un cost de 175 euros per persona, que inclou el viatge, l'allotjament amb esmorzar i la matrícula del seminari. Els interessats hauran d'escriure un correu electrònic a secretaria-tecnica@acc.cat, amb l'assumpte «Seminari Còrdova», abans del proper 15 de juny.

SIPMA està organitzat per Enresa (Empresa Nacional de Residuos Radiactivos) amb la Fundació EFE. El XV Seminari Internacional de Periodisme y Medio Ambiente s'iniciarà el dimecres 26 de setembre, a les 11, i conclourà el divendres 28 de setembre, a les 16. Totes les sessions se celebraran

(Imatge: www.sipma.es)

al Palau de Congressos de Còrdova (al costat de la mesquita catedral, en el barri de la Judería), excepte les de dimarts 27 de setembre, que se celebraran a les instal·lacions del Magatzem de Residus Radioactius de Baixa i Mitjana Activitat del Cabril, a la Serra Albarrana cordovesa. Aquest acte final serà una visita tècnica que també s'inclou en el programa del Seminari.

El programa definitiu del Seminari estarà disponible al començament de juny, però, com a avançament, ja hi ha confirmats els següents ponents i continguts: Fernando Savater, filòsof (*Ètica y medio ambiente*); Maria del Mar Cabra, directora de la Fundació Ciudadana Civio i reportera del Consorcio Internacional de Periodistas de Investigación (*Periodismo de investigación*); Mariluz Congosto, especialista en visualització de dades, assessora de Telefónica I+D i professora al Departament de Telemàtica de la Universidad Carlos III (*Periodismo y visualización de datos*); Álex Fernández Muerza, periodista científic responsable del canal de medi ambient d'Eroski Consumer i creador d'e-ciencia.com. (*Periodismo de precisión*); Raquel Ibáñez, biòloga molecular i promotora de Fantasy Science (Divulgación, ciencia y espectáculo); Adriana Domínguez, directora de marca d'Adolfo Domínguez (*Greenfashion: ¿Es sostenible el mundo de la moda?*); Carmen López, responsable de la xarxa de vigilància volcànica de l'Institut Geogràfic Nacional, (*¿Son peligrosos los volcanes españoles?*), i Mónica Salomone, periodista científica, col·laboradora d'*El País* i de l'Agència Europea de l'Espai (*Periodismo científico*).

Properament hi haurà més informació al web de l'organització (www.sipma.es/) i a través del seu compte de Twitter (@seminarioSIPMA).

seminarioSIPMA

@seminarioSIPMA

Seminario Internacional de Periodismo y Medio Ambiente, que se celebra en Córdoba. Organizado por Enresa y la Fundación Efe. www.sipma.es
Córdoba <http://www.sipma.es>

Twitter del seminari (imatge: twitter.com/seminarioSIPMA)

L'ACCC és membre de: World Federation of Science Journalists

European Union of Science Journalists' Associations

EUSJA

Federació d'Organitzacions Catalanes
Internacionalment Reconegudes

The Irish Science & Technology Journalists Association (ISTJA) ofereix beques per assistir a l'ESOF

Oferta per als socis de l'ACCC que treballin en algun mitjà o hi col·laborin

Del 11 al 15 de juliol tindrà lloc a Dublín l'Euroscience Open Forum (ESOF) 2012, una reunió europea de ciència. Aquest tipus d'esdeveniment té lloc cada dos anys a alguna ciutat europea. Els socis i sòcies de l'ACCC que treballin en algun mitjà o hi col·laborin poden optar a una beca, oferta per la Irish Science & Technology Journalists' Association (ISTJA) per assistir-hi amb les despeses pagades, excepte el desplaçament. La ISTJA aplica les condicions habituals dels viatges d'estudi (*study trips*) als que els membres de l'ACCC poden participar ja que l'entitat està adherida a l'European Union of Science Journalists' Association (EUSJA).

Condicions específiques

L'esdeveniment només va adreçat a periodistes que treballin a mitjans de comunicació. L'acreditació per tenir accés a l'ESOF2012 com a periodistes hauran de gestionar-la directament els participants. Més informació a: <http://bit.ly/JLkYQ>.

La ISTJA ofereix allotjament per a quatre nits (arribada l'11 de juliol i sortida el 15 de juliol) i els àpats. Els participants hauran de pagar-se les despeses del viatge. En principi reservaran una plaça per cada estat (no associació) representat a l'EUSJA fins al 15 de juny. Si en aquella data han quedat places lliures, podran assignar-ne més d'una per estat. No podran sol·licitar aquesta beca persones a qui l'ESOF2012 hagi ja concedit directament algun altre tipus de beca.

Les persones interessades (membres de l'ACCC) cal que enviïn un correu a: secretaria-tecnica@acc.cat, amb la següent informació: nom,

adreça, telèfon i situació professional i mitjà/mitjans on s'hi treballa o col·labora. Teniu el programa i més informació al web de l'organització: <http://bit.ly/Kr8NnY>.

El CosmoCaixa acull la conferència memorial Juan Julio Bonet Sugrañes amb la participació de Roald Hoffmann, premi Nobel de Química 1981

A l'acte, que tindrà lloc el 5 de juny, s'inaugurarà l'exposició de collages «Chemistry Imagined» de l'artista Vivian Torrence

En consonància amb el pensament integrador de la ciència i la cultura del professor Bonet, aquesta primera conferència es basa en un treball previ realitzat pel professor Roald Hoffmann, premi Nobel de Química de 1981, i l'artista plàstica Vivian Torrence, anomenat «*Chemistry Imagined*». Aquest projecte parteix d'uns textos de divulgació de la química redactats pel professor Roald Hoffmann, que en mans de l'artista Vivian Torrence prenen vida en forma de collages.

Juan Julio Bonet Sugrañes (foto: CosmoCaixa)

L'acte tindrà lloc al CosmoCaixa (carrer d'Isaac Newton 26, Barcelona), a les 18.00 i consistirà en la inauguració de la mostra i la posterior conferència sobre la seva temàtica a càrrec de Hoffmann i Torrence. L'esdeveniment conclourà a les 20.00 a la plaça de la Ciència amb cava i música.

Juan Julio Bonet Sugrañes

Juan Julio Bonet Sugrañes (Barcelona 1940-2006), va ser un químic i professor català que va desenvolupar gran part de la seva activitat professional a l'Institut Químic de Sarrià, on va ser, de 1977 a 1986, director del Departament de Química Orgànica, i subdirector del centre (1983-1986). Durant aquells anys, Bonet va dirigir disset tesis doctorals, cent quaranta-tres treballs de fi de carrera i dues tesis de màster. El 1986 va deixar l'IQS per continuar la seva carrera a la indústria química, en els Laboratoris Wassermann. El 1988 va ser nomenat director de Transferència de Tecnologia a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) de la Generalitat de Catalunya. El 2004 va publicar el llibre de divulgació de la química *Viaje al Reino de Saturno*. Va morir el 20 d'abril de 2006.

Resum de la llista de distribució de l'ACCC

Destaquem alguns dels temes de maig

Al maig va tenir lloc una reivindicació a la llista que va tenir ressò als mitjans de comunicació. Durant aquest mes van sorgir les manifestacions contra l'enderrocament de Vil·la Urania, la caseta on va viure Josep Comas i Solà. Al terrat de la mateixa casa s'hi va construir un observatori on es van fer descobertes importants relacionades amb alguns planetes i estrelles, i alguns fenòmens astronòmics. En aquell observatori, Comas i Solà va descobrir 12 asteroides, 3 estrelles variables a M42, Orion, una estrella variable cefeida (TV Librae) i dos cometes. A més, hi va realitzar un atlas fotogràfic de la zona el·líptica. La casa es troba en el carrer Saragossa (amb sortida també per la Via Augusta), al barri de Sant Gervasi de Barcelona i actualment és propietat de l'Ajuntament de Barcelona, a qui Comas i Solà va llegar-la. La pèrdua de l'edifici, comportaria la pèrdua d'un lloc significatiu per a la història de la ciència a la ciutat. La comunitat científica catalana es va mobilitzar a través de les

xarxes socials i, entre d'altres, també mitjançant la nostra llista de distribució. A Twitter, amb l'etiqueta #salvemvillaurania, es va aconseguir una gran mobilització. Finalment després del ressò produït als mitjans de comunicació, l'Ajuntament va decidir conservar la casa.

La llista va conèixer que el programa «Pa ciència la nostra» (paciencialanostra.blogspot.com) va ser guardonat per la Radio Associació de Catalunya com a millor programa de ràdio local. «Pa ciència la nostra», una iniciativa de divulgació científica i humor creada i dirigida per Daniel Arbós i Màrius Belles, ofereix un programa setmanal emès des de Sants3ràdio i també a través d'una quinzena més d'emissores arreu de Catalunya. A més a més, col·laboren amb COM Ràdio, RAC1 i el diari Ara. Per altra banda, el programa televisiu «Quèquicom», dirigit per Jaume Vilalta, soci de l'ACCC, va ser doblement guardonat amb els Premis Mussol 2012 i el guardó Biocultura. Els Premis Mussol són un reconeixement que atorguen l'Ateneu i l'Ajuntament de Sant Quirze del Vallès. El guardó Biocultura el concedeix la fira de productes ecològics i de consum responsable que es va celebrar a Barcelona a principis de mes.

Il·lús. Així va definir un dels participants de la llista a un dels protagonistes d'una de les polèmiques d'aquest mes. La *Contra* de La Vanguardia va publicar una entrevista a un defensor de la dieta paleolítica. L'entrevistat, que segons el diari és terapeuta i neuropsicoimmunòleg, defenia que la dieta d'aquest període és més saludable. Algú ironitzava que per defensar la dieta de l'Antiga Edat de Pedra «a la foto [publicada a La Vanguardia amb l'entrevista], encara que en el web es veu tallada i no s'aprecia molt bé, l'home que menja com en el paleolític duu a la mà... una forquilla!».

També va ser motiu de polèmica el programa de TV3 *Thalassa*, on va aparèixer Àngel Gracia, doctor en veterinària i metge naturista, qui va defensar les bondats de beure aigua del mar. Un dels llistaires es va lamentar que «en general, *Thalassa* s'ha guanyat el seu prestigi en la seriositat dels reportatges, molts dels quals estan produïts a França (d'on és el programa original). En el cas de l'aigua del mar però, és evident que s'inclouen afirmacions de dubtosa base científica –per no dir, contràries a la més mínima anàlisi crítica– i es dona veu i credibilitat a persones que –possiblement de bona fe– fins i tot poden posar en perill la salut de la població en general».

El raconet de la llengua

L'oblidat punt i coma

«Hi ha qui aboca les comes sobre un text com si aboqués la sal damunt d'un plat d'amanida», deia Martí Domínguez en les 5es Jornades Catalanes de Revistes Científiques (24-25 maig 2012). És cert; de la mateixa manera que hi ha persones a qui l'amanida agrada amb poca sal i d'altres que prefereixen sentir-ne més el gust, també hi ha qui, en els seus textos, aboca poques comes i qui en deixar anar a gavadals.

En canvi, no hi ha moltes persones que siguin generoses amb el punt i coma; n'hi ha que mai no el fan servir, com si hagués desaparegut del seu rebost de signes de puntuació. Segons la gramàtica, el punt i coma indica una pausa en l'entonació, més breu que la del punt i més llarga que la de la coma. Jo, que el faig servir bastant, no m'he parat mai a considerar si l'hi poso per fer una pausa en l'entonació. Més aviat l'empro per separar parts del discurs relacionades; no tan relacionades, però, que em sembli suficient posar-hi una coma, ni amb una relació tan distant que em senti obligada a posar-hi un punt.

El metge i escriptor nord-americà Lewis Thomas (1913-1993), deia del punt i coma: «De vegades descobreixes que unes línies més endavant hi ha un punt i coma i és com pujar per un camí costerut a través dels boscos i veure un banc de fusta just en un revolt del camí, un lloc on saps que podràs seure un moment i recuperar l'alè».

Aquesta és una visió des de la lectura. Per a qui escriu, que és qui ha fet el camí que després recorreran els lectors i lectores, el punt i coma és també un lloc de descans; és el lloc on agafes forces per continuar. Si tothom conegués els avantatges que aquest signe de puntuació aporta a l'escriptura, segurament hi hauria més gent que de tant en tant n'abocaria algun en el seus escrits.

Mercè Piqueras

Benvinguda a les noves sòcies de l'ACCC

A la Junta de l'ACCC celebrada durant el mes de maig es va aprovar que Laia Bassaganyas, Àngela Bernardo i Iolanda Miró siguin sòcies de l'ACCC.

Si encara no ets soci, informa't al nostre web:
<http://bit.ly/lw9KgH>

L'ACCC a Internet

Segueix-nos a:

Web: accc.cat

Twitter: twitter.com/ACCC

Facebook: facebook.com/ACCCcientifica

Flickr: flickr.com/photos/accc/

LinkedIn (empresa i grup):

linkd.in/ceddtJ

linkd.in/aaisv4

Vimeo: vimeo.com/accc

Entitats col·laboradores de l'ACCC

